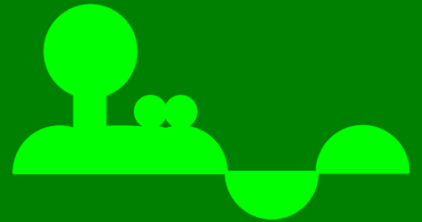

Nieuwsbrief

Landschapsbeheer Oss | Maart 2015 | Jaargang 16 | Nummer 61

Redactie Richard Ceelen, Dick Roza, René van Dorst, Jan Oomen | **E-mail** redactie@landschapsbeheer-oss.nl

Redactieadres Redactie Landschapsbeheer Oss, Braakstraat 46, 5345 XB Oss

Contact

Landschapsbeheer Oss

Tolstraat 3
5342 NH Oss
T 0412-474322
I www.landschapsbeheer-oss.nl
E info@landschapsbeheer-oss.nl

Voorzitter

Ronald Widdershoven
T 0412-631362
E voorzitter@landschapsbeheer-oss.nl

Secretaris

Nora Servaes
T 0412-632223
E secretariaat@landschapsbeheer-oss.nl

Penningmeester

Jan Ploegmakers
T 0412-641500
E penningmeester@landschapsbeheer-oss.nl

Redactie, Werving & Vrijwilligerscontact

Dick Roza
T 0412-642368
E pr@landschapsbeheer-oss.nl

Redactie & Website

Richard Ceelen
T 06-54218521
E redactie@landschapsbeheer-oss.nl

Juridisch Adviseur

Maarten Furnée
T 0412-454204
E juridischadviseur@landschapsbeheer-oss.nl

Werkplaats Natuur, Landschap & Cultuurhistorie

Henk Smouter (Projectcoördinator)
Tolstraat 3
5342 NH Oss
T 06-54288252
E hs@werkplaatsnlc.nl

Coördinator Beheer

Tonnie van Hooff
Tolstraat 3
5342 NH Oss
T 06-37456820
E tvh@werkplaatsnlc.nl

Landerij VanTosse

Nora Servaes (Secretaris)
T 0412-632223
E secretariaat@landerijvantosse.nl

De Stichting Landschapsbeheer Oss is gevestigd te Oss en ingeschreven bij KvK Oost-Brabant 17105068 met bankrekening NL94 RABO 0170 4198 94.

Landschapsbeheer Oss

Inhoudsopgave

Nieuws uit Landerij VanTosse	2
De Rijt... een verloren stukje natuurgebied	2
Na negen jaar afscheid van Hendrik Hoeksema	3
Infopunt Keent geopend	4
Werkzaamheden Ossermeer Deel 2	5
Leerzame werkdag in Keent	5
Eerste ervaringen bij Landschapsbeheer Oss	6
Winter in de tuin, de tuin in de winter	6
Bloesem Theehuis: werken, leren, recreëren	7
Tap en hap op nieuwjaarsreceptie	7
Kort Nieuws	8
Werkgroep Landschapsbeheer	15

Colofon

Nieuwsbrief Landschapsbeheer Oss

Maart 2015, jaargang 16, nummer 61, oplage 450.

Kopij

Wij nodigen graag iedereen uit om bijvoorbeeld een verslag(je) van een werkdag, een excursie, een lezing, een expositie of een interessante waarneming te schrijven. U kunt uw bijdrage met of zonder illustraties mailen naar redactie@landschapsbeheer-oss.nl. De sluitingstermijn voor kopij voor de volgende nieuwsbrief is 1 juni 2015.

Foto's voorpagina

Boven: De Rijt na uitbaggeren
Linksonder: Uitbaggeren na verwijderen opschot
Rechtsonder: Wilgen knotten in De Rijt

Zie verder artikel "Walking Event De Maashorst" op pagina 12.

Nieuws uit Landerij VanTosse

Hoewel de winter niet bepaald de tijd is dat er heel veel spectaculairs te zien is, wordt er wel degelijk aan het project gewerkt. Diverse deelprojecten staan in de steigers of zijn in uitvoering. Een update van de stand van zaken.

Tuinderij VanTosse

De tuingroep, die inmiddels is gegroeid tot 30 (!) personen is elke dinsdag- en donderdagmorgen bezig met allerlei voorbereidende werkzaamheden in de proeftuin, zoals het aanbrengen van bemesting en compost, het maken van afscheidingen en aanleg van paden. Het beplantingsplan is klaar, nu wachten op de juiste tijd om te zaaien.

De poel in de natuurtuin mag worden verdiept, waardoor er het grootste deel van het jaar water in zal blijven staan. Het grondwerk zal in de loop van maart worden uitgevoerd. Op het programma voor dit jaar staat verder: het renoveren van het hekwerk, uitvoering van het beplantingsplan van de natuurtuin, de realisatie van een bijenstal, het maken van insectenwanden en het plaatsen van zitbankjes.

Huis Cumberland

Inmiddels is dit een volwaardige werkplek geworden voor de vrijwilligers, maar ook voor de medewerkers van Dichterbij, die ons op gezette tijden komen helpen met allerlei klussen. Momenteel vervullen Ginger Fairhurst (eindexamenopdracht Helicon) en Timon Beckmann (oriëntatie HAS) hun stage bij de Landerij VanTosse. Maarten Stadhouders is 20 uur per week als beheerder werkzaam en zorgt ervoor dat alles piekfijn in orde blijft (hij zet ook lekkere koffie, trouwens).

Paddenstoelen

Inmiddels zijn, ism van Vorle paddenstoelkwekerij in Berghem, diverse soorten paddenstoelen (shi-take, grijze oesterzwam, gele oesterzwam, enoki (fluweelpootje), piopino (populierenzwam) en pruikzwam op boomstammetjes geënt. Vorig jaar zijn strobalen met de anijszwam en parasolzwam in de volle grond ingegraven. We willen dit nog verder uitbreiden met andere soorten.

Hop

Dit jaar wordt ons hopveld helemaal ingeplant. Er komen in totaal ca 800 planten van 15 soorten te staan. De eerste lichting is inmiddels gearriveerd uit Engeland, eind maart komt er nog een levering uit Duitsland. Onze hop moet de smaakmaker worden van het Maashorstbier!

Aanleg houtwallen

Ook dit jaar is er weer ca 5000 stuks autochtoon plantmateriaal beschikbaar om houtwallen aan te leggen. Dit zal in de periode maart/april worden uitgevoerd. Dit wordt georganiseerd vanuit de Tuinderij.

Fruitallee en Foodframe

Er is een opdracht uitgegaan aan Copijn landschapsarchitecten voor het ontwerp van de Fruitallee, die dwars door de Stelt/Elzen wordt aangelegd. Studenten van de Has opleiding Landscape Design gaan een ontwerp maken voor een in het oog springend Foodframe (een soort landmark dat de Landerij VanTosse als voedsellandschap moet verbeelden). Dit is voorzien langs de Mughevelstraat.

Nieuwe percelen

De Landerij is met ingang van 2015 uitgebreid met ca vier ha akkerland voor oa teelt van bonen, aardappels en klein fruit. Op het verworven perceel aan het Laantje van Cumberland tegenover de proeftuin wordt een plukveld met allerlei bloemen aangelegd.

Graansingel

De middenberm van de Ruwaardsingel wordt ingezaaid met oude graansoorten, samen met veldbloemen. Dit deelproject maakt ook deel uit van het nieuwe programma "Natuur in de stad" van de gemeente Oss.

Henk Smouter

De Rijt... een verloren stukje natuurgebied

De een zegt 20 jaar, de ander zegt 40 jaar, maar laten we het er maar op houden dat er tenminste 30 jaar geen onderhoud is gepleegd aan het gebiedje "de Rijt" in Deursen-Dennenburg. Het resultaat was er dan ook naar.

Opschot kreeg overhand

Wat van oorsprong een waterrijk gebiedje was met ribben en sloten (misschien ooit een gebied waar klei is gewonnen voor aanleg of versterking van de Deursensche of Dennenburgsche kade, aangelegd in 1804?), was het nu verworpen tot een drabbig gebied waar opschot van wilg, meidoorn en sleedoorn de overhand had gekregen. Het water tussen de ribben was, zeker in de zomer, zo goed als verdwenen en wat restte was een vieze, stinkende sliblaag, waar niets in wilde groeien.

Met een bijdrage van de gemeente Oss is in februari 2015 het herstel van de potentiële natuurwaarden (een poelenbiotoop, belangrijk als refugium voor amfibieën) door onze vrijwilligers opgepakt. En dat hebben we geweten. Twee dagen lang is er onder zeer moeilijke omstandigheden gesnoeid, gezaagd en geruimd om ruim baan te geven aan de kraan die de slib uit de sloten moest baggeren. Daarbij zijn de ribben, die hier en daar waren verdwenen of afgekalfd, ook weer hersteld, dit alles dankzij het vakmanschap van de kraanmachinist van de firma van Erp, die vindingrijk kans heeft gezien de smalle ribben weer op te bouwen binnen de geringe aanwezige ruimte.

Met de genomen maatregelen kunnen we er weer zeker van zijn dat er zich een mooie poelenbiotoop zal ontwikkelen, met een mooie oevervegetatie en schoon water. We hebben het voorbeeld van de poelen in Demen en Dieden nog goed op ons netvlies staan!

Henk Smouter

Na negen jaar afscheid van Hendrik Hoeksema

Nadat hij negen jaar namens de PVDA als wethouder al zijn enthousiasme en inzet aan de gemeente Oss had gegeven, heeft Hendrik Hoeksema op woensdag 28 januari afscheid genomen van die functie. Hij deed dat met een druk bezet symposium over de regionale zorg in de raadszaal en daarna met een receptie in de publiekshal van het gemeentehuis.

Debat aangaan is waardevol!

Bij de receptie in de publiekshal waren enkele honderden mensen aanwezig om Hendrik ten afscheid de hand te drukken. Daaronder afgevaardigden van natuurorganisaties, archeologie- en heemkundeverenigingen, vertegenwoordigers van de wijkraden Zuid en de Ruwaard en tal van collega-ambtenaren met wie hij nauw samenwerkte. Zes grote panelen in de hal, met daarop enkele tientallen foto's, brachten de veelzijdigheid in beeld van de vele contacten die Hendrik met de talloze belangenverenigingen in de gemeente Oss onderhield. Hendrik wilde slechts één spreker bij zijn afscheid en daarom mocht burgemeester Wobine Buijs hem namens alle aanwezigen toespreken. Ze gaf hem alle lof voor zijn veelzijdige werk en overhandigde hem een "bronzen Osje". Die onderscheiding wordt alleen gegeven aan wethouders of burgemeesters die afscheid nemen. Hoeksema zei in zijn dankwoord beslist niet zijn hele wethouders-periode te willen doornemen. Hij memoreerde wel het begin van zijn ambtsperiode toen hij wat PVDA-attributen in zijn kamer wilde ophangen, maar toen daartegen bezwaren kwamen, hij er een ideale oplossing voor vond met alleen een poster van oud-minister-president Joop den Uijl, die hem als jong ventje inspireerde en die ervoor zorgde dat hij de politiek inging. Hendriks advies aan de aanwezigen was om toch vooral het debat aan te gaan, omdat je vanuit dat debat nieuwe waarden en een nieuwe balans kunt ontwikkelen als onderdeel van een nieuwe identiteit! Het mooie is namelijk dat je vanuit een debat, over de waarde en de betekenis daarvan, verbindingen kunt leggen met iedereen in de samenleving. Zo'n proces verandert mensen en de samenleving, zo zei hij. Gemeentesecretaris Marie-Louise van Schaijk leidde na Hendriks toespraak een kort muzikaal intermezzo in dat verzorgd werd door beleidsambtenaar Jos van Oorschot. Die zong, begeleid op keyboard door Willem van der Elzen, een door hem gecomponeerd afscheidslied. En daarna konden de vele genodigden met lekkere hapjes en een drankje afscheid nemen van Hendrik Hoeksema en zijn vrouw.

Heel veel aandachtspunten

Het symposium "Zorg doen we samen", dat aan bovenstaande afscheidsreceptie voorafging, was Hendrik Hoeksema natuurlijk aan het hart gebakken. Want maatschappelijke zorg was één van de zaken waar hij de afgelopen jaren met hart en ziel aan gewerkt heeft. Zorg was echter slechts één van de vijf punten in Hendriks portefeuille, samen met duurzaamheid, W.M.O.-collectieve voorzieningen, aandacht voor de wijken Ruwaard en Oss-Zuid en ruimtelijke ontwikkeling. Onder ruimtelijke ontwikkeling vallen o.a. natuur en landschap, recreatie, landbouw, ruimtelijke kwaliteit en archeologie. Voor ons, als Landschapsbeheer Oss, was natuurlijk vooral dát deel van Hendriks portefeuille van groot belang. We hebben dan ook in de negen jaar van zijn beleid heel veel contacten met hem gehad. Hij was bij tal van onze projecten aanwezig om ze officieel te openen. Zoals bijvoorbeeld bij het rolstoelpad Hoessenbosch, de presentatie van het VanTosse-merk in de Stelt, de oeverwaluwanwand bij de Hertogswetering, de poelen en wielen bij Demen en Dieden, de eendenkooi in Macharen, de wandelroute "Anders langs de Maas" in Lith, de fietsroute in de Stelt, de Haverlandse Vonder in Herpen, de wandel- en fietsknooppuntenroutes in Vinkel, Landerij VanTosse en Huis Cumberland in de Stelt, het archeologisch monument Paalgraven en de streekproductenfietsroute in Berghem. En verder kwamen we Hendrik ook regelmatig tegen bij activiteiten van andere organisaties. We noemen de opening van het Leerlooiershuisje in Ravenstein, de opening van de twee cultureel-historische fietsroutes in Herpen en Ravenstein, de tentoonstelling van Gerard Smits in Ravenstein, het planten van bomen in Koolwijk, Herpen en op een natuurwerkdag in de Stelt, de opening van buurttuin BergbOss en het natuurgebied in Keent. Bij het afscheid van Ton Velders als coördinator was hij degene die Ton zijn "Osje van Verdienste" uitreikte. Hendriks meest recente representaties waren bij het bezoek van Sharon Dijksma aan de Stelt op 6 oktober 2014, bij de presentatie van het boek "Onder de Maas" op 24 november en de lezingen- en contactavond voor de vrijwilligers van Landschapsbeheer Oss en IVN op 26 november in Megen. Ons bestuur tenslotte zat veelvuldig met Hendrik om de tafel en tekende verschillende overeenkomsten met hem, zoals bijvoorbeeld het vijfjarenplan in 2010 en de uitbreiding van het aantal projecten in mei 2014.

We zullen Hendrik Hoeksema missen bij de vele activiteiten die we nog in de toekomst gaan doen! Hij was een bijzonder deskundige, betrokken en aimabele wethouder met wie je heel gemakkelijk contact kreeg!

Dick Roza

Hendrik Hoeksema naar ZLTO

Na een rustperiode van drie maanden gaat Hendrik Hoeksema per april aan de slag bij de ZLTO als programmaleider Transitie zo bericht het Brabants Dagblad op 7 maart.

Netwerker

De ZLTO (Zuidelijke Land- en Tuinbouw Organisatie) met meer dan 300 leden in Oss en omge-

ving, is bezig met het innoveren van projecten, netwerken te versterken en kennis en inzicht beschikbaar te stellen aan agrarische ondernemers. De organisatie, waarbij óók Landschapsbeheer Oss is aangesloten, werkt samen met bedrijfsleven en overheid. Tegen die achtergrond is Hoeksema, die zijn sporen verdiend heeft op het terrein van landbouw en voeding, aangetrokken als netwerker die voor de verbinding kan zorgen. (DR)

Infopunt Keent geopend

In aanwezigheid van ruim 140 genodigden, o.a. afkomstig van natuurorganisaties, gemeente, Waterschap Aa en Maas en (oud)bewoners van Keent, hebben Brabants Landschap en Stichting Taurus op zaterdag 31 januari in een in 2008 vrijgekomen boerderij aan de Zuidenhoutweg 2 in Keent een gezamenlijk infopunt geopend.

Multifunctioneel centrum

In de geheel verbouwde schuur van de boerderij wordt informatie gegeven over de flora en de fauna van het nieuwe natuurontwikkelingsgebied en het begrazingsprogramma in Keent. In de voormalige koeienstal worden de duurzame slagerij en het kantoor van Taurus ingericht. Het bij het complex behorende woonhuis wordt nu bewoond door slager Geert van den Akker en zijn vrouw. Het infopunt is méér is dan alleen een informatiepunt over de natuur en de oude Maasarm, waar ruimte voor de rivier samengaat met natuurontwikkeling dankzij de begrazing door wilde grazers van Taurus. Het is een multifunctioneel centrum, dat tevens dienst doet als slagerij en distributiepunt van wilddrundvlees. Hier worden de vleespakketten van de runderen van Taurus samengesteld en kunnen klanten de bestelde pakketten ophalen, die via internet besteld zijn. Ook zullen er vanuit het infopunt excursies en activiteiten georganiseerd worden.

Op zondag 8 februari werd er door Brabants Landschap al de eerste wandeling gegeven met daaraan verbonden een proeverij van streekproducten waaronder de Taurusburger, maar het grote publiek kan er pas terecht op 2e paasdag. Met dit nieuwe infopunt en het recent nieuw vormgegeven informatiecentrum van buurman Wim de Kleijn wordt de bezoekers van het gebied een compleet pakket met natuurhistorische informatie, wandel- en fietsroutes, uitkijkpunt en spectaculaire struinnatuur geboden.

Bestaand en nieuw gecombineerd

Voorafgaand aan de officiële opening van het infopunt werden de genodigden in de opslagloods van Taurus toegesproken door Ernst Jan van Haaften van Brabants Landschap. Vervolgens werd gestart voor een wandeling door het begrazingsgebied van de Schotse Hooglanders, Taurusen en Exmoor-pony's. Warme (regen)kleding en laarzen waren daarbij een must, want het weer liet zich niet van zijn beste kant zien. Er werden zes groepen geformeerd, die geademd werden door Theo de Mol, Martijn Flier-voet en Willy van Schipstal van Brabants Landschap en Ronald Goderie, Frans Jacobs en Eric Schellekens van Taurus. Vooral het fokprogramma van Taurus kreeg veel aandacht van de wandelaars. Terug in de opslagloods was er warme glühwijn om de koude botten weer te verwarmen en werd het hoog tijd voor de officiële opening van het infopunt. Nadat de grote deuren van de schuur door Ernst Jan van Haaften met een zwaai waren geopend, was te zien hoe architect Leo Sluijmer uit Berlicum, die tekende voor de verbouwing, de sfeer van de schuur zoveel mogelijk in stand had gelaten, maar er door het toevoegen van nieuwe en opvallende elementen en accenten tóch in geslaagd is er een moderne, hedendaagse ruimte van te maken. Daarin vallen direct de grote, zeer opvallende trap en de lange uitkijkbrug op, beide gemaakt van 8 mm dik staalplaat. De uitkijkbrug die boven in de nok van de schuur op een hoogte van 5,60 is gebouwd, is 12,80 meter lang en weegt 3.000 kilo! Vooral die brug is een attractie. Hij verbindt de oude en nieuwe ligging van de rivier de Maas en vertelt zo het verhaal van het landschap. Het eindpunt van de brug verdraait in de richting van de kerktoeren van het dorp Balgoij, waar Keent vroeger mee verbonden was! Nieuwe grote glasvlakten bij de Wolfseinden geven een onbelemmerd zicht op de omgeving! Doordat de daksporen de ondersteuning vormen van het glas en de hellingshoek van het glas, is er geen spiegeling! Nadat buurman Wim de Kleijn, door het wegtrekken van een vlag, een door hemzelf en Geert van den Akker gemaakte kop van een Taurus, die boven de deur van de slagerij hangt, had onthuld en na een toespraak van Ronald Goderie en architect Leo Sluijmer kon het glas geheven worden.

Daarbij zorgden de Petjesbar uit Overlangel en Taurus voor de heerlijke hapjes, waarvan vooral die met Taurusvlees niet te versmaden waren. Wat betreft de openingstijden van het infopunt: het is dagelijks geopend van 8.00 tot 17.00 uur (vanaf Pasen) als de houten deur geopend is. In ieder geval geopend elke woensdag- en zondagmiddag. Dan is er ook iemand van Taurus aanwezig. Zijn de deuren gesloten, dan info op informatiepanelen en bij buurman Wim de Kleijn.

Dick Roza (Foto's: James van Leuven)

www.brabantslandschap.nl
www.stichtingtaurus.nl

Werkzaamheden Ossermeer | Deel 2

Nadat we in november al flink wat werk hebben verzet met de herinrichting van de watergangen in het westelijke deel van het Ossermeer was in januari het oostelijke deel aan de beurt.

Doorstroming gestagneerd

Dit was het watergebied wat voorheen (jaren '50) bekend stond als "de Ijsbaan". Nou ja, ijsbaan is het eigenlijk nooit geweest, want na aanleg (als bypass van de Hertogswetering diende het 's-zomers ook als inlaat van schoon water voor het oude zwembad) bleek dat het heel slecht wilde bevriezen, doordat er een enorme kwel in het gebied voorkwam.

In de loop der tijd ontstonden er mooie, overjarige rietkragen, die een schitterend leefgebied vormden voor allerlei oevervogels. Vanaf de brug in de Macharensse weg zorgde een speciale inlaat voor aanvoer van vers water, dat aan de westkant via een uitstroom weer in de wetering kon stromen. Echter trad er in de loop der tijd ook een aanzienlijke verlanding op. Deze ging zover door dat er vooral de laatste jaren een behoorlijke stagnatie optrad in de doorstroming. Een rietveld halverwege belemmerde de doorvoer volledig en de massale groei van gele plomp veroorzaakte ook nog eens een ophoping van slib, zodat er uiteindelijk nog maar 20-30 cm water stond.

Samen met de eigenaar van het water, het waterschap Aa en Maas heeft Landschapsbeheer Oss maatregelen ontwikkeld om de doorstroming weer te bevorderen. De inlaatsloot vanaf de brug werd uitgediept en verbreed en tevens werd over de gehele lengte een geul van ca 1 meter diep en 5 meter breed gegraven. De vrijkomende slib werd tegen de oever langs de Macharensse weg verwerkt. Als laatste werd aan de westzijde de uitlaat verbreed en uitgediept. Onvermijdelijk heeft het werk een gedeelte van de rietkragen langs de Macharensse weg aangetast, maar deze zullen zich, gezien de grote hoeveelheid wortels in de slib, zeer spoedig gaan herstellen.

Water kwaliteit verbeterd

Tijdens de werkzaamheden bleek overduidelijk dat we met een kwelgebied te maken hadden. Onder de dikke laag slib bevond zich een dik zandpakket van waaruit voedselarm water vanuit de ondergrond omhoog werd gestuwd. Op diverse plaatsen is deze opstuwing zelfs waargenomen! Met de maatregelen verwachten we in ieder geval de waterkwaliteit zodanig te hebben verbeterd dat er een goed leefmilieu voor allerlei waterdieren is gewaarborgd. Ook mogen we verwachten dat door het herstel van de kwel

een veel beter milieu is geschapen voor vele water- en oeverplanten die gebaat zijn met minder rijke omstandigheden. Misschien kunnen we in de nabije toekomst de zwanenbloem en de dotterbloem weer terugzien!

Henk Smouter

Leerzame werkdag in Keent

Had op 30 januari vorig jaar een tiental van onze vrijwilligers Theo de Mol, opzichter van Brabants Landschap in Natuurgebied Keent, al eens geholpen bij het snoeien van een 50-tal fruitbomen in de boomgaard tegenover het infopunt, onze hele groep was nog nooit in het nieuwe natuurgebied actief geweest.

Lezing bij erwtensoep en glühwein

Maar op een extra werkdag, woensdag 4 maart, was het dan zover. Dertig vrijwilligers verzamelden zich die schrale en winderige werkdag (die tot half drie zou duren) op het parkeerterrein van het nieuwe (nog niet in gebruik zijnde) infopunt van Brabants Landschap aan de Zuijdenhoutstraat 4 voor een drietal klussen. Allereerst werd er verder gegaan met het snoeiwerk aan de boomgaard. Vervolgens moest een verwilde meidoornhaag langs de weg met veel, bijna onhandelbare stekelige takken, gekortwiek worden en er moesten bomen in die heg gezaagd worden. Tot slot werd een heel oude stuw met gemetseld gewelf, die geheel in verval was geraakt en overgroeid was met struikgewas, weer zichtbaar gemaakt. Toen dat gebeurd was, schreeuwde het historische object, bij wijze van spreken, om restauratie!! De koffie werd die ochtend gebruikt op een geheel andere locatie dan gewoonlijk in het veld, n.l. in het gezellige bezoekerscentrum van Wim de Kleijn, de buurman van het Brabants Landschap. De lunch werd gehouden in het gloednieuwe infopunt, dat pas op 2e Paasdag open gaat voor het publiek*. Er was warme glühwein en roggebrood met spek, een traktatie voor alle harde werkers! Als afsluiting van de lunch hield Frans Jacobs van Stichting Taurus, die in het infopunt een kantoor en een slagerij heeft, een boeiend betoog over het begrazings- en fokproject in Keent. Na zijn lezing was er nog even tijd om de slagerij en het gebouw te bekijken en vervolgens gingen de groepen nog een uurtje door met hun werk, dat op een later tijdstip nog zal worden afgemaakt.

Dick Roza

* Zie uitgebreid artikel elders in dit blad.

Eerste ervaringen bij Landschapsbeheer Oss

Mijn sympathie voor het beheer en behouden van het landschap heb ik vanaf de landelijke natuurwerkdag op 01 november 2014 verder invulling gegeven, nu er meer vrije tijd is vanwege mijn pensionering. Hierbij had ik af te wegen of vrijwilliger bij Natuurmonumenten, waarvan ik al decennia lid ben, of mijn sympathie plaatselijk omzetten als vrijwilliger bij Landschapsbeheer Oss.

Prettige ervaring

Toen mij bleek dat Landschapsbeheer Oss ook werkt met, en voor, Natuurmonumenten, werd mijn keuze eenvoudiger. Het werd Landschapsbeheer Oss, dicht bij huis en een gelijk doel. Mijn eerste (landelijke) natuurwerkdag was een zeer prettige ervaring, mede door het prachtige weer op de eerste dag van november. Na een hartelijk welkom met tekst en uitleg dol enthousiast, gehelmd, aan de slag gegaan

met het knotten van wilgen met de takkenschaar.

Mijn vest had al snel een plaatsje aan een geknotte wilg gekregen, want de zon scheen volop in het natuurgebied De Rietgors, een bij mij nog onbekend natuurgebied. Bij de opdracht om een doorkijk te maken naar de langsstromende watering kwam ook het meer grovere werk aan bod. Volledig in veiligheidspak/-laarzen en (te) warme helm werden de bomen die de doorkijk versperden vakkundig geveld. Verwonderd was ik over het klaarblijkelijke automatisme waarop, zonder echte instructies, een groep vrijwilligers allerlei werkzaamheden gestroomlijnd uitvoert. (Dat heb ik in het verleden als bouwbegelei(j)der wel eens anders ervaren.) En met resultaat, dat werd voor mij nog duidelijker toen ik de volgende dag terugging naar De Rietgors, zeker toen ik de bomen- en struikenvrij maakte wiel langs het fietspad zag die tussendoor door een beroeps uitgediept was. Mooi werk, de basis voor een natuurgebied(je) was gelegd. Mijn besluit stond vast, ik doe mee en word vrijwilliger bij Landschapsbeheer Oss, dus mezelf aangemeld, waarop een keurig aanmeldformulier met rechten en plichten van Nora volgde (vrijwilligerswerk is nu eenmaal niet vrijblijvend) en zelfs een shot van Dick voor een digitaal smoelenboek.

Tijdens de volgende werkdagen op de locaties het Ossermeer, de Eendenkooi, Mikkeldonk en Zevenbergen (in 'eigen' huis) bleek dat ik bij een gezellige, hardwerkende club van vrijwilligers gekomen ben die met veel inspanningen een duidelijke bijdrage leveren aan 'ons' landschap. Bij de nieuwjaarsreceptie van Landschapsbeheer Oss op de thuislocatie Tolstraat was er een mooie gelegenheid om, buiten de werkers van de afgelopen werkdagen, ook met verdere "landschappers" kennis te maken waaronder enkele oude bekenden voor mij vanuit mijn afgesloten bestuurlijke periode. Hierbij bleek mij nog meer hoe gedreven veel "landschappers" zijn en dat alles voor een mooiere natuur en landschap.

Concluderend kan ik zeggen dat mijn keuze voor Landschapsbeheer Oss op basis van mijn eerste ervaringen de juiste is.

Leo van Oorsouw

Winter in de tuin, de tuin in de winter

Het ligt voor de hand om te denken dat het werk in de tuin van Landerij VanTosse in de winter stilligt. Na het plukken van de laatste spruitjes en het oogsten van de laatste boerenkool in november, lijken tuin én vrijwilligers een soort periode van winterslaap in te gaan. Pas in het voorjaar immers valt er weer iets te planten, te snoeien, te schoffelen en te wieden.

Nieuwe cyclus rond Pasen

Maar hoewel de groente inderdaad rustig overwintert, staat het werk in de tuin zeker niet stil! Ook in december en januari zijn elke dinsdag- en donderdagochtend vele vrijwilligers volop in touw onder leiding van resp. Hennie van Zuilichem en Maria Michiels. En er was volop te doen. Zo zijn er vele tientallen kubieke meters compost gekruid en zijn de paden tussen de bedden in de tuin voorzien van een nieuwe laag houtsnippers. Langs een deel van het hek en dwars achter in de tuin zijn nieuwe wilgenhagen geplant (van het materiaal dat op Sinterklaasdag is geoogst bij Mikkeldonk). Van de dikkere stammen zijn ook nog kleine objecten als voedertafels gemaakt; tenslotte is ook de oprit, die eerst na regen één keten van zompige plasvormde, met zand (en met een beetje hulp van een van onze burens, een ex-wegenbouwer) opgehoogd, zodat ons terrein nu (begin februari) veel beter toegankelijk is. Als u dit leest zou er nog een aantal activiteiten moeten zijn afgerond: zo gaan we wederom een proef doen met het enten van paddenstoelen op eiken stammetjes (deels door de dinsdagmorgen-inloopploeg geoogst in het Ton Veldersbosje), gaat het hopveld (nabij de Suggelaarsestraat) worden uitgebreid en is het de bedoeling flink wat meters houtwal te planten langs de percelen die we recent in beheer hebben gekregen.

Een voordeel van de tuin boven werken in het veld is dat er ook bij sneeuw vrijwel altijd kan worden doorgewerkt: het terrein is immers vlakker en overzichtelijker en je hoeft zelden boven je hoofd te werken. En wat kan het dan mooi zijn, met een besneeuwde tuin onder een stralende zon aan een blauwe hemel! Een kerstkaart is er niets bij.... Ook in januari hebben we een aantal van zulke ochtenden mogen beleven, zoals uit de foto's blijkt.

Straks, rond Pasen, gaat de cyclus van planten, wieden en oogsten weer van start. Maar ook tot dan is er op de tuin van Landerij VanTosse voldoende te doen en... te genieten!

Hans Hamersma

Bloesem Theehuis: werken, leren, recreëren

Bloesem Theehuis, het klinkt exotisch, maar het betekent toch véél meer dan alleen een kopje thee of koffie drinken met wat lekkers er bij of het gebruiken van een lunch of een high-tea binnen in de schenkerij of buiten op het grote terras, eventueel samen met familie of vrienden!

Heel veel activiteiten

Het moderne gebouwencomplex met een uitgestrekt buitenterrein met dierenweiden, natuurbeleeftuin en kinderspeelplaatsen, stallen en tal van andere gebouwen aan de Wooijstraat 4a in Herpen, herbergt een scala van activiteiten. Het complex is een onderdeel van zorginstelling Plu-ryn. Bloesem is een leer-werkplek voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Assistent medewerkers werken in de horeca met cadeauwinkel, keuken, thee-atelier en werkplaats. In het thee-atelier wordt thee van vele soorten verpakt en worden cadeaupakketten samengesteld. In de werkplaats worden o.a. producten voor kindereestjes en nestkastjes gemaakt. Daarnaast wordt er geschilderd en mozaïekwerk gemaakt. Ook kunnen de assistent-medewerkers werken in de winkel, waar alle producten uit het theehuis in fraaie cadeauverpakkingen voor de bezoekers te koop zijn, of helpen in de theeschenkerij. Ze kunnen daar bedienen, broodjes beleggen, tosti's maken en sappen persen. Maar ook andere facilitaire werkjes, zoals soep of scones maken, de werkruimten schoon maken, inkopen doen, de dieren op de buitenterreinen verzorgen of in de grote tuin werken. Bloesem Theehuis ontvangt in de grote en zeer goed geoutilleerde vergaderruimte ook groepen voor bijeenkomsten en vergaderingen en biedt diverse arrangementen aan, zoals een high tea, workshop, mozaïeken maken, borrel- en luncharrangementen en kinderverjaardagsfeestjes. En tenslotte heeft Bloesem, samen met andere ondernemers uit de omgeving, verrassende arrangementen samengesteld voor sportieve groepen bezoekers, zoals boerensolex, bike-adventures, beach-trophyritten en step- en outdoorgames. Ga, als u op uw fietstocht in de buurt bent, dus eens langs voor een kop thee of koffie met wat lekkers Geopend op dinsdag t/m vrijdag van 10.00 - 16.30 uur en op zaterdag en zondag van 10.30 - 17.00 uur. Op maandag kunt u afspraak reserveren voor groepen Van april t/m september is er elke eerste zondag van de maand dag iets te doen i.s.m. met Maasmeanderondernemers.

Dick Roza

www.bloesemtheehuis.nl

Tap en hap op nieuwjaarsreceptie

De nieuwjaarsbijeenkomst voor vrijwilligers en relaties, die op zaterdag 10 januari alweer haar achtste editie kende, was weer een groot succes! We telden in totaal zo'n 65 bezoekers, waaronder 47 van onze eigen vrijwilligers.

Lekker bier uit de tap!

Ons home aan de Tolstraat, de schuur en het grasveld achter het huis waren de plekken waar iedereen met een glas en een hapje de sociale contacten weer verstevigde. Maar ons grasveld was toch wel de grootste trekpleister! Want dáár stond niet alleen de frietwagen van de Zwaan met alle denkbare snacks en friet, maar daar was, en dat was geheel nieuw, óók een echte biertap geïnstalleerd, waaruit twee verschillende biertjes getapt werden, namelijk het Maashorstbier en het speltbier. Beide gebrouwen bij de onvolprezen Speciaalbierebrouwerij uit Oijen. Vooral het speltbier was populair, vandaar dat de pomp waaruit dát stroomde, het eerste droog stond. Maar het Maashorstbier kon daarna toch ook iedereen bekoren! Geleghedstapper Tonnie van Hooff, die achter zijn pompen ook zijn sociale contacten wel kon onderhouden en natuurlijk óók wel een glaasje meedronk, kweet zich uitstekend van zijn taak en verdient daarvoor nog een (wat laat) compliment. Onder de bezoekers waren weer afgevaardigden van de gemeente Oss, Natuurmonumenten, de dorpsraad Herpen, wijkraad de Ruwaard en natuurlijk ook weer een flinke ploeg van de "Stofvreter" uit Nistelrode. Ook de oud-wethouders Hendrik Hoeksema en Jules Iding dronken een glaasje mee.

Dit jaar was aan het aantal aanwezige eigen vrijwilligers voor het eerst te zien hoe die groep de laatste jaren in omvang sterk gegroeid is. We telden er nu zo'n vijftien meer dan voorgaande jaren. De weergoden waren ons deze middag gelukkig goed gezind. Viel de regen tot vlak voor het begin van de receptie nog met bakken uit de lucht, die regen stopte als bij toverslag en zo werd het buitengebeuren met de tap en de hap tóch nog "the place to be".

Dick Roza

Kort Nieuws

IVN wandel- en fietsdagen

Het IVN Oss startte dit jaar met een wandeling op zondag 11 januari in het Bomenpark in Heesch, een vogelkijktentend op zondag 8 februari in Haren en een seizoenenwandeling op 8 maart in Herpen.

Twee keer wandelen, één keer fietsen

Voor de komende drie maanden staan ook weer drie excursies op het programma.

Zondag 12 april is er een Stadsnatuurwandeling door Oss, met aandacht voor de natuur en de historie in de stad Oss. Die wandeling is vijf kilometer lang en duurt zo'n 2 uur. Men vertrekt om 10.00 uur vanaf de parkeerplaats bij de Kenneyschool, op de hoek van de Vlasakkers en de Kennedybaan.

Zondag 7 mei gaat IVN fietsen en wel om de stad Oss heen, waar a.h.w. een groene mantel omheen ligt. De tocht is 35 kilometer lang en duurt ca. vijf uur. Vertrek om 10.00 uur vanaf de parkeerplaats bij Motel de Naaldhof aan de Docfaan in Oss.

Zondag 14 juni is het "Nationale slootjesdag" en gaat men in de Ruwaardvijver bij de Kinderboerderij De Elzenhoek zelf kleine waterdieren scheppen. Dat schepwerk duurt twee uur en begint om 10.00 uur. Parkeer op de grote parkeerplaats aan de Joost van den Vondellaan in Oss. (DR)

beleef de natuur!

www.ivn.nl
Frank van Dorst
Telefoon 06-52483313
frankvandorst@home.nl

IVN wil 1000 natuurouders opleiden

Kinderen worden creatiever, slimmer, zelfstandiger en fitter als ze spelen in de natuur. Toch kunnen basisscholen de laatste jaren helaas steeds minder aandacht aan natuur-educatie besteden. Hoe zorgen we er nu voor dat kinderen weer meer en beter les krijgen over de natuur?

Natuur moet beleefd worden!

IVN Nederland heeft daarvoor een succesvolle cursus "Natuurouders" in het leven geroepen. Want ouders zijn de aangewezen personen om leerkrachten te ondersteunen bij natuurbelevingsactiviteiten. Met de cursus natuurouders leert IVN de ouders alles wat ze weten moeten om kinderen op hun eigen schoolplein over de natuur te inspireren. Een gezond schoolplein is uitdagend, groen en rookvrij. Ruim 20 basisscholen zijn er al mee aan de slag gegaan en dit jaar komen er nog eens 50 bij! De cursus werd onlangs vernieuwd en nog meer van deze tijd gemaakt. Maar nu moet IVN de middelen nog vinden om de cursus ook écht aan zoveel mogelijk ouders aan te kunnen bieden. De komende jaren wil IVN minimaal 1.000 extra natuurouders opleiden. Tot nu toe werden er al 15.000 opgeleid, dankzij de toeloeze inzet van IVN-vrijwilligers. Met excursies en activiteiten hebben die al 87.000 kinderen laten ondervinden hoe mooi de natuur is, maar óók hoe leuk het is om er in te spelen! Om deelname aan de cursus zo toegankelijk mogelijk te maken, biedt IVN de cursus en alle promotie- en lesmaterialen gratis aan, maar dat kost de vereniging natuurlijk veel geld. Daarom hoopt IVN ook dat niet-ouders, die het belang van gemotiveerde, natuurbewuste kinderen inzien, een gift voor de cursus Natuurouders aan haar willen vermaken. (DR)

www.ivn.nl/extragiftnatuurouders

Nieuw leslokaal Natuurcentrum de Maashorst

Natuurcentrum de Maashorst uit Nistelrode, dat al jarenlang in haar dependance De Hooge Vorssel (bij restaurant Het Bomenpark) in Heesch honderden leerlingen van basisscholen ontvangt voor een les over water, eekhoorntjes en dieren-sporen, heeft daar in januari een fraai nieuw leslokaal in gebruik genomen.

Oud leslokaal bij restaurant betrokken

Omdat het in restaurant het Bomenpark steeds drukker werd en er veel vraag was naar een aparte ruimte voor groepen, waren de eigenaren Tonnie van Berkel en Tiny van Nistelrooij op zoek naar mogelijkheden om uit te breiden. En omdat het bestaande leslokaal van het natuurcentrum één geheel vormde met het restaurantgebouw en zich dus prima leende voor een uitbreiding van het restaurant, hebben de eigenaren, in nauwe samenwerking met het natuurcentrum, dat aanpalende leslokaal bij hun restaurant betrokken en in enkele weken tijd omgebouwd tot een fraaie ruimte voor groepen gasten. Voor het natuurcentrum werd een fijn en licht, nieuw leslokaal aan het restaurant gebouwd, dat uitzicht heeft op het water van de grote vijver.

Direct na het gereed komen van het nieuwe leslokaal waren de eerste groepen kinderen er alweer aan de slag met lessen in het herkennen van dieren-sporen. De eigenaren van restaurant het Bomenpark en de medewerkers van het natuurcentrum brachten, na het overhandigen van de sleutel van het leslokaal aan de voorzitter van het bestuur, Jos van de Wijst, gezamenlijk een toast uit op de voortzetting van de inmiddels jarenlange samenwerking. (DR)

www.natuurcentrumdemaashorst.nl

Toeristische kaart Maashorst

In opdracht van Streekfond de Maashorst heeft de VVV Noord-oost-Brabant een speciale toeristische kaart van de Maashorst in voorbereiding die dit voorjaar beschikbaar zal zijn.

Ook "boerenlandroutes"

Op de kaart staan het natuurgebied zelf en delen van de omliggende gemeenten Uden, Oss, Landerd en Bernheze in het midden gesitueerd en de recreatie aan de zijkanen. Zo-wel wandel-, fiets- en mountainbikeroutes als paardrijroutes zijn vermeld, evenals de wandelroutes over het land van de Maashorstboeren. Voor leden van die Maashorstboeren als ook voor de MBO-leden (Maashorst Betrokken Ondernemers) is er gelegenheid gemaakt om op de kaart vermeld te worden. (DR)

De Koornbeemd b.v.

Cultuur- en Civieltechnische werken

Langendonkweg 11b 5345 HR OSS

www.dekoornbeemd.nl

Werk Hemelrijkse Waard gestart

Half januari is van de Wetering Cultuurtechniek, een aanne-
mingsbedrijf uit Heesch dat is
gespecialiseerd in natuurinrich-
tingsprojecten, in het rivieren-
gebied gestart met de herin-
richting van de Hemelrijkse
Waard tussen Oijen en Li-
thoijen.

Kesselse Waard wordt verondiept

In de nieuwsbrief van juni 2014 schreven we al uitvoerig over dit nieuwe natuurgebied met een grootte van 200 hectare, dat Natuurmonumenten en Rijkswaterstaat daar samen gaan ontwikkelen. Van de Wetering begon vanaf het veer met het afgraven van de voedselrijke bovengrond van de voormalige maisakkers en werkt daarna in de richting van het sluizencomplex in Lith. De ca. 300.000 kuub grond die wordt afgegraven, wordt per schip vervoerd naar de Kesselse Waard, waar de bestaande plas met de klei wordt verondiept. Er zal dus geen transport met vrachtwagens plaatsvinden om de bewoners van het gebied geen overlast te bezorgen en ook omdat vervoer per schip natuurlijk veel vriendelijker is voor het milieu! Bij de Kesselse Waard zal gefaseerd worden verder gegaan met het verwijderen van de stortsteen langs de oevers, afhankelijk van de voortgang van de verontdieping. Na het afgraven van de bovenlaag van de voormalige akkers, waarbij ook het oorspronkelijke reliëf van de uiterwaard, bestaande uit geulen en hogere ruggen, weer herkenbaar wordt, zal de toekomstige nevengeul worden gegraven. De geul is eind dit jaar al gereed, het gehele project wordt in 2016 afgerond. (DR)

Vleermuizen weer geteld

Zoals gebruikelijk hebben Antoinette van Wilgen en René Cloosterman van de Vleermuiswerkgroep Noord-Brabant begin dit jaar weer een vleermuizen telling gedaan in de winterverblijven in en rond Oss.

Verstoring in Rietgors

In de voormalige fietstunnel onder de Ruwaardsingel in Oss werden twee bruine grootoren aangetroffen. In de kelder is het waterniveau goed, evenals de temperatuur en de luchtvochtigheid. In de kelder in natuurgebied de Rietgors, aan de Nieuwe Waterweg (bij de Mergense Baan), werden geen vleermuizen aangetroffen, alleen een groene kikker. Het voorste gedeelte van de kelder is erg nat en het tweede deel is goed. Ook temperatuur en vochtigheid waren daar goed. Maar er is in oktober en november vorig jaar (op 1 november hielden we er onze natuurwerkdag) in de omgeving van het vleermuizenverblijf flink gesnoeid en gekapt. Ook is er toen veel riet verdwenen, waardoor de aanvliegroute naar de kelder te open is geworden.

Negen bruine grootoren in Herpen!

In het winterverblijf op het landgoed Breemortel van Kees van de Burgt, aan de Berghemseweg 11 in Herpen, had Antoinette samen met Kees een opzienbarende vondst. Er werden maar liefst negen bruine grootoren plus één franjestaart aangetroffen, evenals nog een kikker. De hangplek in Herpen werd in 2007 door de Koornbeemd aangelegd en daarna door onze vrijwilligers afgewerkt en ingericht. (DR)

Ingrid den Ouden FeelGood hovenier

In januari is één van onze vrijwilligers, Ingrid den Ouden, geslaagd voor de opleiding Ontwerper FeelGood Garden, een concept van LipsGroen uit Nistelrode. Hieronder legt Ingrid uit wat een FeelGood tuin precies inhoudt.

Rust en harmonie

Een FeelGood tuin, ook wel energetische tuin genoemd, is een plek waar je ontspant, simpelweg door er te zijn. Harmonie vormt het uitgangspunt bij een FeelGood Garden. Als geur, kleur, vorm en materie in balans zijn, heeft dat een gunstige invloed op mens en dier. Dit principe kan op elke openbare groenvoorziening worden toegepast, zodat het positieve effect voor iedereen toegankelijk is. Het is bekend dat een natuurlijke buitenomgeving rust biedt. Een plek waar je je hoofd leeg kunt maken, waar je zowel geestelijk als lichamelijk in balans komt. Een omgeving waar je in rust energie opdoet.

We leven tegenwoordig allemaal in een drukke en hectische maatschappij. Elke dag kom je met factoren in aanraking die je uit balans brengen, bijvoorbeeld werkdruk, verkeersdruk en stress. Niet iedereen heeft een stuk bos of natuur om de hoek, maar veelal wel een tuin of een balkon om te ontspannen. Maar als in je tuin de rommel lijkt op te stapelen, de planten niet willen groeien, en je je bekeken voelt op je terras door de burens, dan heerst er alles behalve rust, laat staan dat je er lekker kunt ontspannen. En dat is wat wij, ontwerpers van een FeelGood Garden, willen creëren.

Rust en harmonie in eigen tuin (of balkon), zoals je deze ervaart in de natuur.

Daarvoor kijken we niet alleen naar de tuin zelf, maar ook naar de omgeving en uiteraard de bewoners met hun eventuele huisdieren. Soms is het nodig dat de hele tuin wordt aangepakt, maar soms kan volstaan worden met de aanpak van slechts een enkele plek. We werken eigenlijk altijd met een grote diversiteit aan planten en materialen, waardoor een plek ontstaat waar niet alleen de mens zich thuis voelt, maar ook de dieren, de planten en de mineralen. Door deze veelvoud ontstaat harmonie en wordt de aanwezige disharmonie eigenlijk als vanzelf teruggedrongen of zelfs uitgesloten. Het gevolg is een heerlijk eigen plekje, waar je na een drukke werkdag, helemaal thuis kunt komen en rust ervaart. Het gevoel van FeelGood Garden.

www.ingridstuincreaties.nl
www.feelgoodgarden.nl

Lezing Feel Good Garden in Megen

Wie graag eens een lezing van Wim Lips, de oprichter van het concept Feel Good Garden of energetische tuin zou wil bijwonen, krijgt daartoe de gelegenheid op vrijdag 1 mei in Megen.

Kennis doorgeven

Op die dag houdt Wim Lips namelijk een inleiding bij de opening van het nieuwe tuinseizoen van de "Hof van Lof," de liturgische bloemen, planten en kruidentuin van het Klooster van de Minderbroeders Franciscanen aan de Kloosterstraat 6, in Megen. Die opening vindt plaats van 14.00 tot 16.00 uur. Elk jaar probeert de Hof van Lof de opening van het seizoen te laten verzorgen door een deskundige, die zijn kennis van bloemen, planten, kruiden, vlin-
ders of insecten aan de groep van de Hof van Lof" door wil geven. (DR)

www.hofvanlof.nl

Landschapsbeheer en Schotse Hooglanders

Zoals bekend, loopt er op het schiereiland in de Lithse Ham en in de Kesselsewaard sinds 2012 een kudde van zo'n 23 Schotse Hooglanders voor de begrazing van die gebieden. Onze vrijwilligers maakten tijdens enkele werkdagen al uitgebreid kennis met de dieren en konden op 7 maart die kennismaking met de kudde nog eens hernieuwen.

Aanpassing overeenkomst

De Hooglanders zijn eigendom van de Stichting Taurus uit Nijmegen, die ook al jaren vele tientallen dieren in Keent en op de Maashorst heeft lopen en werden via een overeenkomst door de gemeente Oss gehuurd. En omdat Landschapsbeheer Oss het onderhoud van de twee gebieden in mei vorig jaar van de gemeente over heeft genomen, is recent ook de begrazingsovereenkomst aangepast en op naam gezet van onze stichting. Wij hoeven zelf niets aan het onderhoud van de dieren te doen, want Jan van Mook uit Maren-Kessel (die dus bijna in het gebied woont) houdt als toezichhouder van Taurus de dieren in de gaten. (DR)

Reminder contributie Vriendenclub

Bent u lid van onze Vriendenclub, betaal dan a.u.b. zo spoedig mogelijk uw contributie op het rekeningnummer: NL 94 RABO 0170419894

Oss: derde prijs Millenniumdoelen

De gemeente Oss heeft bij de nationale wedstrijd "Meest inspirerende Millenniumgemeente van Nederland 2014", die op 23 januari in den Haag gehouden werd, de derde prijs gewonnen. Zwolle werd tweede en de eerste prijs was unaniem voor de gemeente Súdwest Fryslân.

Acht concrete doelen

Bij de verkiezing, waaraan in totaal 160 millenniumgemeenten in ons land meededen, waren op de dag van de uitverkiezing nog twee andere gemeenten genomineerd voor een prijs, namelijk Hogeveen en Valkenburg a/d Geul. De jury vond Oss een gemeente die opviel door een actief lokaal platform, gericht op bewustwording en verbinding. De gemeente heeft een groot bereik en een gedreven team, onder voorzitterschap van Maartje Aarts, dat verbanden weet te leggen. Ook viel de jury de unieke inzet voor bevordering van "Fairtrading" op en de ambassadeursrol van burgemeester Wobine Buijs en wethouder Hendrik Hoeksema. Tenslotte werd de enorme diversiteit aan betrokkenen, deskundigheid en activiteiten geroemd. In het jaar 2000 werd door regeringsleiders van 189 landen afgesproken om vóór 2015 de belangrijkste wereldproblemen aan te pakken en daarvoor werden acht concrete doelstellingen vastgelegd. We zijn daarmee wel op de goede weg, maar we zijn er nog lang niet! (DR)

www.millenniumdoelenoss.nl

ZAP-onderscheiding voor vrijwilligers

Op vrijdag 12 december ontvingen zes van onze vrijwilligers in het gemeentehuis van Oss een zogenaamde ZAP-onderscheiding* uit handen van wethouder Hendrik Hoeksema.

Oorkonde, bonbons, lunch

De gemeente Oss zette die dag, die voor de 9e keer in successie gehouden werd, in totaal 19 inwoners in het zonnetje, die op eigen initiatief of gezamenlijk in hun straat, buurt of woonomgeving zwerfafval opruimen. Ook aan Landschapsbeheer, dat al vele jaren op de werklocaties alle rommel opruimt, was gevraagd een aantal vrijwilligers voor die jaarlijkse onderscheiding voor te dragen. We moesten uit het grote aantal van onze mensen die wel eens bij ons de vuilknijper hanteren helaas een kleine keus maken. En zo ontvingen Ineke Hilhorst, Margot Horst van Meel, Riet de Klein, Tonny van der Heijden, Sjef Bardoe en René Mulders een oorkonde en een doos Osse Trotse bonbons en gebruikten ze samen met de wethouder de lunch in het gemeentehuis. Maar de rest van onze vrijwilligers, die helaas niet onderscheiden konden worden, bedanken we bij deze natuurlijk ook voor hun inzet om de natuur zwerfafvalvrij te houden! (DR)

*ZAP staat voor Zwerf Afval Pakkers!

Zoon brouwer neemt roerstok over

PietKees en Carlette Roeland, die al 16 jaar in hun speciaal-bierbrouwerij aan de Oijense Bovendijk in Oijen talrijke soorten bijzondere streekbier-tjes brouwen, hebben begin februari hun brouwerij overgedaan aan hun oudste zoon Fokke (25) en diens vriendin Lonneke van der Locht (29).

Presentatie Maashorstbieren

Kort vóór de overdracht op donderdag 22 januari, waren PietKees en Carlette nog de gastheer en gastvrouw van een groot aantal gasten bij de officiële presentatie van de door hen gebrouwen Maashorstbieren. De gasten, waarvan er ook verschillende de bieren aan de man gaan brengen, zoals bijvoorbeeld de VVV, kregen, vóórdat ze het speltbier, witbier, pilsener en kersenbier mochten proeven, eerst een rondleiding door de brouwerij door Fokke Roeland. De brouwerij, die zoals bekend 25 jaar geleden in Oss startte en vervolgens nog in Katwijk (bij Cuijk) en in Macharen gehuisvest was, brouwt momenteel zo'n 50.000 liter bier per jaar. (DR)

www.landschapsbeheer-oss.nl
www.landerijvantosse.nl

Muifelbrouwerij brengt nieuw lentebier

De Muifelbrouwerij uit Berghem, die al weer negen jaar bestaat en in die tijd meer dan twintig bieren op de markt bracht, heeft een nieuw lentebier geïntroduceerd. Tevens hebben alle etiketten van de tien reguliere bieren die men nationaal verkoopt, een restyling ondergaan.

Lekker drinkbaar

De traditionele zoet-moutige laag-gehopte Lentebieren worden niet echt meer voor vol aangezien in het snel veranderende Nederlandse bierlandchap. Daarom probeerde Muifel iets nieuws; wél een ondergistend Lentebier brouwen, maar dit geen bock noemen. Lekker apart met Amerikaanse hopsoorten (citrus! Tropisch fruit!) maar zeker niet extreem bitter, zodat het wel allemaal lekker drinkbaar blijft. Het Muifel Lentebier is een zogenaamde Session India Pale Lager. Het is een variant op de steeds bekender wordende bierstijl India Pale Ale (IPA). De session IPL drinkt veel lekkerder weg omdat hij lager in alcohol is (5,5 procent) minder zwaar gehopt is en een prettig gistkarakter heeft. (DR)

www.muifelbrouwerij.nl

Toon Voets gidst wandelingen Maaslandgilde

Het Maaslandgilde in Oss, dat al vele jaren natuurwandelingen in de regio organiseert, heeft na het vertrek van de vorige gids, Peter van Nielen, eind vorig jaar de bekende IVN- en vogelspecialist Toon Voets als nieuwe gids aangetrokken.

Gevarieerde wandelingen

Als deze nieuwsbrief verschijnt, heeft Toon de eerste wandeling op 13 maart naar het natuurgebied Snippenjacht in Herperduin al gemaakt met een groep natuurminnaars. Dit jaar staan er nog zes wandelingen in de regio gepland en wel op de vrijdagen 5 april, 22 mei, 3 juli, 4 september, 3 oktober en 6 november. Hieronder treft u de eerste twee wandelingen aan tot aan onze nieuwsbrief van half juni.

De andere vier wandelingen, naar respectievelijk de Groenendijk bij Berghem, het Gat van de Dam bij Oss, de Kannonenberg bij Nistelrode en de Rijsvennen bij Oss, vermelden we in de uitgaven van juni en september. Vrijdag 5 april wandelt men naar de Groene Dijk bij de Gouden Ham. Startpunt: vanuit parkeerterrein aan het einde van de Hoessenboslaan te Berghem, 5351 PD, nr. 56. Vrijdag 22 mei gaat de reis naar de Kesselse Waard. Startpunt: parkeren langs de Munstraat (op eerste kruispunt na het pontje in Megen linksaf slaan), 6629 KH, nr. 12. U kunt alle wandelingen op de site van het Maaslandgilde inzien en u kunt zich ook via die site aanmelden.

Er wordt voor elke wandeling ter plaatse een bijdrage gevraagd van €2,50 per persoon. De wandelingen worden altijd ook nog ruim van tevoren in de plaatselijke pers bekend gemaakt. (DR)

www.maaslandgilde.nl

Werk mee aan een schone Maas

Zwerfafval op straat. We ergeren ons er allemaal aan! Maar óók in onze rivieren drijft ontzettend veel rommel, die pas als het waterpeil weer zakt na hoogwater, op de oevers tevoorschijn komt!

Lunch na opruimen

Daarom heeft Natuurmonumenten, i.s.m. de Provincie, Rijkswaterstaat, Staatsbosbeheer, Brabants Landschap, IVN en Maasgemeenten, waaronder ook Oss, het project "Schone Maas" opgericht om gezamenlijk met burgers alle aangespoelde troep te verwijderen. Op zaterdag 14 maart is daarmee gestart in de Empelsewaard en de Koornwaard, maar op zaterdag 28 maart kunt u nog mee helpen in de Macharense Waard, tussen de veerstoep en het Burgemeester Denlenkanaal. Er wordt verzameld om 9.00 uur bij restaurant "Op de Poort" aan de Torenstraat 28 in Megen. Natuurmonumenten zorgt voor vuilknijpers, handschoenen en vuilniszakken en na afloop om ca. 12.00 uur krijgen alle deelnemers een lunch aangeboden. (DR)

SCHONEMAAS

www.natuurmonumenten.nl/agenda

Oss weer fairtradegemeente

De jury van Fairtrade Gemeente heeft vorig najaar de aanvraag van de gemeente Oss voor de titel Fairtrade Gemeente, evenals in 2013, opnieuw positief beoordeeld. De jury vindt dat Oss voldoet aan de zes criteria van de campagne: lokale werkgroep, gemeentebestuur, winkels en horeca, bedrijven en organisaties, media-aandacht en MVO (Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen). Wilt u het gehele juryrapport lezen, kijk dan op onderstaande website. (DR)

www.fairtradegemeenten.nl

Landschapsbeheer onderhoudt Osse wandel- en fietsroutes

Landschapsbeheer Oss heeft het beheer en het onderhoud van alle wandel- en fietsroutes in de gehele gemeente Oss overgenomen van de gemeente. Onze voorzitter Ronald Widdershoven tekende daarvoor op 10 december 2014 een overeenkomst met de voormalige wethouders Hendrik Hoeksema en Reina de Bruijn.

Ook de ommetjes!

Het gaat om totaal 440 kilometer aan fietsroutes en ruim 600 kilometer aan wandelroutes. Dat zijn regionale fietsknooppunten, landelijke langeafstand-fietsroutes, gemeentelijke fietsroutes, regionale wandelroutes en de zogenaamde "ommetjes" (korte wandelingen) rondom enkele dorpen, zoals Haren, Megen en Ravenstein. De meeste van die ommetjes zijn in de loop van de afgelopen jaren ook door Landschapsbeheer aangelegd en toen ook bewegwijzerd. Uit de vrijwilligersgroep zijn inmiddels een vijftal mensen aangesteld die het beheer en het onderhoud van de fiets- en wandelroutes voor hun rekening hebben genomen. Die ploeg bestaat uit Frans Hol, Hans Hammersma, Menno van der Most, Henk Buijks en Martien Brouwer. Vooral Henk Buijks bezit als regio-geschiedkundige en oud medewerker van het BHIC (Brabants Historisch Informatie Centrum) een grote kennis van het werkgebied en dat kan de groep zeker ten goede komen bij hun werk. (DR)

LOONBEDRIJF PETER LOEFFEN

Waterstraat 5, 5374 KB SCHALJK • Tel.: 0486-461505 • Fax: 0486-464230

Natuurcentrum de Maashorst verrijkt met 't Praathuis

Natuurcentrum de Maashorst in Nistelrode heeft eind oktober vorig jaar een ruimte op het erf verbouwd en geschikt gemaakt voor de ontvangst van groepen tot maximaal 25 personen: 't Praathuis.

Multifunctionele ruimte

De ruimte wordt multifunctioneel gebruikt en is te huur voor bijvoorbeeld workshops, vergaderingen, lezingen, "bio-walks" voor diabetici en activiteiten voor mensen met een beperking. Dat alles kan gecombineerd worden met een lezing over of een wandeling in het natuurgebied, al dan niet met gids. 't Praathuis is eenvoudig doch smaakvol ingericht, waarbij natuurlijke materialen en een fraaie fotowand zorgen voor Maashorst sfeer. Door bij mooi weer de schuifwand te openen, wordt het ruime, groene terras volledig bij de ruimte betrokken. Reserveringen via mail of bel naar 0412-611945. (DR)

www.natuurcentrumdemaashorst.nl
info@natuurcentrumdemaashorst.nl

Houtverkoop Tolstraat

Gemengd hout

Niet verzaagd, niet gekloofd, niet gesorteerd €40/m³

Eiken

Niet verzaagd, niet gekloofd, niet gesorteerd €45/m³

Gemengd hout

Verzaagd, gekloofd, los gestort €50/m³

Eiken

Verzaagd, gekloofd, los gestort €55/m³

Gemengd hout

Verzaagd, gekloofd, gestapeld €80/m³

Eiken

Verzaagd, gekloofd, gestapeld €90/m³

Het hout is af te halen op dinsdagmorgen tussen 9.30-12.00 uur op onze Landschapswerf, Tolstraat 3, Oss.

Walking Event Maashorst

Voor de eerste keer zal op zondag 29 maart "Walking Event de Maashorst" gehouden worden. Deze wandelmanifestatie in het grootste aaneengesloten natuurgebied van Brabant, met wandelingen van 5, 10, 15, 20 en 30 kilometer, heeft als startlocatie De Kriekeput in Herpen.

Muziek en streekproducten

Tijdens de wandelingen zal de sfeer er goed in gehouden worden met verschillende fanfares en harmonieën en zal de inwendige mens niet te kort komen met overheerlijke streekproducten. De starttijden van de wandelroutes variëren van 8.00-10.00 uur voor de 30 kilometer tot 8.00-14.00 uur voor 5 kilometer. Het inschrijfgeld bedraagt €4,00 (kinderen t/m 22 jaar €1,00). Aanmelden kan via de website, bellen kan ook 0486-851415. (DR)

www.walkingeventdemaashorst.nl

Operatie Steenbreek gestart

Op 28 januari gaven KNNB Alterra, Hogeschool VHL, de universiteiten van Groningen, Maastricht, Wageningen en de loonsteden Groningen, Leeuwarden, den Haag, Eindhoven en Amersfoort de landelijke aftrap van "Operatie Steenbreek". Deze operatie is een initiatief van "de Vitale Groene Stad".

Leefbaarheid bevorderen

Veel tuinen en vooral in de buitenwijken van de steden, worden steeds vaker geheel betegeld. Ze worden dan soms ook gebruikt voor het stallen van afvalcontainers, fietsen of zelfs de auto. De eigenaren van zo'n versteende tuin, die zich daarin ook nog vaak omringen met buitenkeukens en loungemeubelen, beseffen zich niet dat zij hun gezondheid er ook mee kunnen schaden. Want op warme dagen blijft de warmte langer hangen in een tuin zonder groen en ontstaan er "hitte-eilanden", die vooral de gezondheid van kwetsbare groepen mensen, zoals ouderen en zieken bedreigen. Bovendien zweven er veel fijnstofdeeltjes rond in een betegelde tuin! Het doel van Operatie Steenbreek is nu om burgers te enthousiasmeren om hun tuin of dak te vergroenen. De negatieve gevolgen van verstenning worden daarbij onder de aandacht gebracht. Denk hierbij aan de afbreuk van de biodiversiteit en aan klimaatverandering. Minder groen in de buurt betekent minder vogels, bijen en andere insecten. Bovendien zorgt groen in de buurt voor verkoeling en waterberging, want tijdens zware regenbuien moet het water snel afgevoerd worden om overlast te voorkomen. Dat betekent een enorme druk op het riool. Burgers die hun tuin of dak vergroenen, geven een belangrijke bijdrage aan de leefbaarheid van hun

buurt. Zeker als men bedenkt dat plusminus 40% van de stedelijke oppervlakte in bezit is van particulieren! *Het doel van de Vitale Groene Stad is het informeren en stimuleren van de belangstelling bij overheden, organisaties en bedrijven die professioneel bezig zijn met de planning en ontwikkeling van het stedelijk gebied voor het feit dat het op de juiste wijze groen ingezet kan worden. De VGS wordt gesteund door een vijftiental grote landelijke partners, w.o. IVN, ANWB, Natuurmonumenten, de VNG en de Rijksoverheid. (DR)

www.operatiesteenbreek.nl
www.devitalegroenestad.nl

Actie PlantenNu krijgt vervolg

Vorig najaar hebben 13 inwoners van de Maashorst deelgenomen aan het programma PlantenNu, dat in het voorjaar van 2014 van start ging. Zie ook nieuwsbrief van december 2014. Ook dit voorjaar is deelname weer mogelijk!

Diverse landschapselementen

In het PlantenNu-programma, een onderdeel van Streekfonds De Maashorst, kunnen inwoners van de Maashorst tegen een sterk gereduceerd tarief erfbeplanting aanschaffen. Denk hierbij aan bomen, hoogstamfruitbomen, (gemengde) hagen en houtsingels. De bewoners die meedoen, verfraaien niet alleen hun eigen erf, maar ze helpen óók de natuur in de Maashorst nog mooier en groener te maken! Hebt u interesse en wilt u óók deelnemen aan het project, neem dan contact op met Koen van Hout van Projectbureau Orbis, 06-22224146. (DR)

www.streekfondsdemaashorst.nl
koen@projectbureauorbis.nl

MAASPARK RECREATIE

- * Groepsaccommodaties (2 x 20 personen) volledig ingericht en geheel toegankelijk voor minder valide
- * Losse kamer verhuur
- * Sfeervol cafe met bultenterras
- * Vergader- en conferentieruimte
- * Verzorging van onblijt, lunch en diner
- * Organisatie van activiteiten en workshops
- * Een rustige, groene kindvriendelijke omgeving en camping.

Kijk voor meer informatie op onze site: LAURENSHOEVE.NL of bel: 0486 412166

Poelstraat 3 5371KJ Dieden Tel: 0486 412166 Fax: 0486 41 53 26 E-mail: laurenshoeve@home.nl

"Wat een winter!"

Het was opnieuw geen winter, gemiddelde temperatuur boven de 4 graden Celsius. Het wordt langzaam wel duidelijk, we leven op een wereld die warmer wordt, met alle gevolgen van dien. Grondstructuur verandert, insecten die hier niet thuis horen krijgen vaste voet op het noordelijk halfrond. Allerlei exoten die meekomen met zeeschepen en goederen van verre continenten. Die ons o.a. malaria- en tijgermuggen brengen, die tropische ziekten zoals malaria en dengue kunnen veroorzaken, overleven met gemak dit soort winters. Zo'n winter heeft ook wel weer aardige kanten, vogels die normaal naar het zuiden trekken kunnen we nu het hele jaar door bewonderen, het is aangenamer buiten toeven en door de neerslag die behoorlijk was, gaat ook de verdroging in sommige gebieden niet verder.

De seizoenen gaan nu wel heel geleidelijk in elkaar over, de winter lijkt nu vaker op een herfst sommige lentes waren al zo warm als normaal de zomers. Maar laten we niet klagen, het kan altijd erger. In Yakutsk (Rep. Sacha, Siberië) was het deze winter weer een aantal dagen minus 58 graden. Daar kun je je ook niets bij voorstellen en die mensen die daar wonen gaan gewoon door met naar hun werk of naar school te gaan, niks ijsvrij.

Intussen wordt er wel hard gewerkt om de gevolgen van de opwarming het hoofd te bieden. In ons werkgebied bij Keent is er ruimte voor de Rivier geschapen, dat wordt een prachtig natuurgebied, evenals bij Lith waar dat ook gebeurt. Intussen werken wij hard in de vele prachtige kleine natuurplekjes die Oss rijk is. We mogen trots zijn op de resultaten die we al zo snel boeken. De Rijt is zo'n voorbeeld, daar was jaren niets gebeurd, nu is er weer ruimte voor watervogels, amfibieën, en zangvogels. Het ziet er nog niet uit maar het wordt mooi net zoals de poelen bij Dieden en Demen.

Het voorjaar breekt weer aan, het wordt een druk seizoen, bemesten zaaien, schoffelen in de tuin, en straks natuurlijk oogsten. De fruitallee zal dit voorjaar vorm krijgen, en we wachten vol spanning op de eerste padenstoelen uit de houtwallen, die moeten nu toch wel een keer gaan groeien. Al met al een goed vooruitzicht om de lente in te gaan en een mooie en werkzame zomer te hebben. Het wordt tijd voor de eerste "Rokjesdag" (vrij naar Martin Bril) en voor een mooi voorjaar.

Beschouwer

Villa d'Arto werd Blauwrijk

Villa d'Arto aan de Hoogslabroekseweg 3 in Uden, ooit begonnen als een kunsttuin en later een trainingscentrum met horeca werd, heeft een metamorfose ondergaan naar een bijzonder centrum voor "Gezond zijn & Welbevinden" en heet nu Blauwrijk.

Natuur bron van vitaliteit

Voor Blauwrijk, gevestigd op een landgoed van vijf hectare en voorzien van slaapruijme, moestuinen en fruitbomen, is de natuur een onmisbare bron van vitaliteit en balans in het leven. Haar deelnemers wordt de mogelijkheid geboden een gezonde leefstijl (verder) te ontwikkelen. Men stimuleert de bewustwording en een eigen actieve rol voor gezond zijn en welbevinden. Blauwrijk biedt vitaliteitsarrangementen aan met een lange termijn doelstelling. De programma's laten deelnemers op een leuke en leerzame manier bewust worden van een gezonde leefstijl. Korte losse modules kunnen gekoppeld worden tot één- of meerjarig "gezonder leven traject". Zowel voor medewerkers van bedrijven en instellingen als ook voor individuele personen zijn er verschillende mogelijkheden. Zoals voor mensen met diabetes, een burn-out of zwangere vrouwen. De onderdelen beweging, voeding en bewustzijn sluiten aan bij iedere persoonlijke situatie. Dit alles met het doel een blijvende verandering van gedrag en welbevinden. (DR)

www.blauwrijk.nl
blauwrijk@gmail.com

Natuurwandeling Megense Uiterwaarden

Op zondag 22 maart organiseert het Toeristisch Informatiecentrum Megen (TIM) een struinwandeling door de uiterwaarden van Megen

Soep en broodje

De wandeling, die óók langs het monument van de omgekomen Maaswerkers leidt en die een lengte heeft van 3,5 kilometer, waarvan 1,5 kilometer onverhard, wordt begeleid door een natuurgids en start om 10.00 uur bij het TIM aan het Broeder Everardusplein 1, 5366 BE in Megen.

Voorafgaand aan de wandeling wordt koffie en thee geserveerd en wordt de struinroute uitgereikt. Tijdens de wandeling, die weer eindigt in het centrum van Megen, is er een stop waar soep en een broodje worden geserveerd. Met koud of nat weer wordt passende kleding en schoeisel geadviseerd.

Voor de onkosten wordt een bijdrage van €4,50 p.p. gevraagd. Dat is inclusief koffie, thee, soep en broodje.

Aanmelden kan tot 20 maart via telefoon 06-81384597 of via mail. (DR)

www.toerismemegen.nl
info@toerismemegen.nl

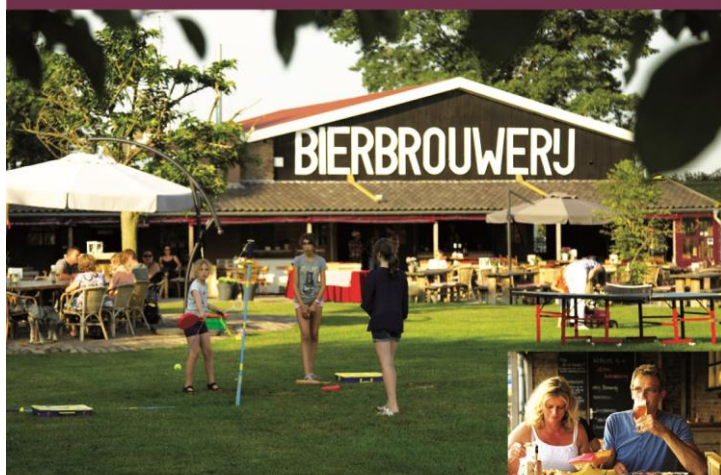
SINCE

1989

OIJENS BIER

★★★★

Speciaalbierbrouwerij Oijen

LUNCH - DINER BIERPROEVERIJ ONTVANGST GROEPEN BBQ

SPECIAALBIERBROUWERIJ OIJEN EN BROUWER'S HAP & TAP
Oijense Bovendijk 61 - 5394 LA Oijen - Tel.: 0412-492217
info@speciaalbierbrouwerij.nl - www.speciaalbierbrouwerij.nl

Volg ons op Twitter en Facebook

RTL

Ruijs TUINTECHNIEK

Beregeningsinstallaties
www.regenopafroep.nl

RUIJS Tuintechniek
M 06-51286021

Houtversnipperservice
www.houtversnipperservice.nl

landwinkel®

Spierings

Van het land direct naar de klant!

Groenten, Fruit, Verse salades, Boeren zuivel,
Kaas, Vlees, IJs, Streekproducten en Geschenken

Onze openingstijden:

ma	gesloten
di t/m vr	10:00 - 18:00
za	9:00 - 17:00

Wist u dat de familie Spierings, naast het melkvee bedrijf en de sierviskwekerij, ook een Landwinkel heeft? Hier vindt u een ruim assortiment verse producten uit de regio, waaronder VanTosse streekproducten. Kom snel eens langs, wij helpen u graag!

U vindt ons aan de Oijenseweg 284 in Oss,
net buiten de Oijense Zij naast Spierings Vis.

Oijenseweg 284 - Oss - www.landwinkelspierings.nl

www.ecopoll.nl

Bezoek het bijenteeltmuseum/imkerij en stap in de wereld van de honingbij. Tevens verkoop van honing en andere bijenproducten en imkermaterialen.

Voor rondleidingen, workshops & imkeropleidingen:
Imkerij Ecopoll, Leiweg 5c Geffen, 06-20431610
Openingstijden: vrijdag en zaterdag van
11.00 tot 16.00 uur of op afspraak

Bijenteeltmuseum - Imkerij

Werkgroep Landschapsbeheer Oss

Werkdagen en mededelingen

Werkschema 2015

April

Zaterdag 4, vrijdag 10, woensdag 15, vrijdag 24

Mei

Zaterdag 2, vrijdag 8, woensdag 13, vrijdag 29

Juni

Zaterdag 6, vrijdag 12, woensdag 17, vrijdag 26

Werktijden

De werktijd op de werkdagen is van 9.00-12.30 uur. Werklocatie en verzamelplaats worden tijdig per mail bekend gemaakt. Ook langere werktijden en extra werkdagen worden per mail doorgegeven.

Inlichtingen en aan- of afmeldingen

Inlichtingen en aan- of afmeldingen kunt u mailen naar werkgroep@landschapsbeheer-oss.nl of naar pr@landschapsbeheer-oss.nl. U kunt ook bellen naar 0412-642368.

Telefoonnummers

Henk Smouter (algemeen/projectcoördinator) 06-54288252
Tonnie van Hooff (coördinator beheer) 06-37456820 (ook tijdens de werkdagen)

Klusjesochtend

Iedere dinsdag klusjesochtend op onze Landschapswerf aan de Tolstraat 3, 5342 NH Oss tussen 9.00-12.00 uur. Telefoon 0412-474322.

Opfrismiddag kettingzagers

We hebben al eerder vermeld dat onze organisatie veel investeert in de opleiding van vrijwilligers die met machines werken op onze werkochtenden.

Alle benodigde veiligheidskleding

Zo hebben al acht van onze mensen het certificaat motorkettingzagen behaald, namelijk Henk Smouter, Tonnie Wittenberg, Martien Brouwer, Arnold van de Wetering, Frans Hol, Jan Oomen, Theo van de Ven en Jan van de Hoogen. Ook tellen we inmiddels zeven gecertificeerde BHV-ers (Bedrijfs Hulp Verlening) t.w. Hans Hamersma, Arnold van de

Wetering, Martien Brouwer, Menno van der Most, Frans Hol, Tonnie van Hooff en Henk Smouter. Zij volgden ook nog een 2-daagse cursus waarbij BHV, EHBO en HGA (Hulpverlening Geïsoleerde Arbeidsplekken) op de agenda stonden. Alle zagers zijn voorzien van de bijbehorende veiligheidskleding, schoenen, helmen etc. Ook de groep vrijwilligers die met de bosmaaier werken, kreeg passende veiligheidskleding. Om de groep kettingzagers nog eens bij te spijkeren hoe ze optimaal veilig kunnen werken in het veld, óók op hoogte, kregen ze van Tonnie Wittenberg en Jan van Helvoort op dinsdagmiddag 24 februari een opfriscursus op onze werf in de Tolstraat. (DR)

Mutaties vrijwilligers

Konden we in de nieuwsbrief van december een recordaantal van 10 nieuwe vrijwilligers vermelden, de teller aan het eind van dit kwartaal stopte bij slechts twee nieuwelingen. Dat waren Dorine Bergers (51) en Irma Aussems (67), beiden uit Oss. Dorine is in januari in de tuinderij gaan werken en Irma moest, toen we op 12 februari het intakegesprek met haar hadden, eerst nog genezen van een schouderblessure voordat ze op een werkochtend kon komen.

Hiernaast een foto van Dorine en van Matthijs van Rooij (58) die we in onze nieuwsbrief van december al aan u voorstelden. Matthijs werkte op 14 januari voor het eerst met ons mee op de locatie Paalgraven. (DR)

Dorine

Matthijs

Veel aparte klussen voor onze werkgroep

Het werken bij Landschapsbeheer Oss is allesbehalve saai. Steeds weer komen er weer op nieuwe locaties, waar we met onze groep vrijwilligers, door een grote opschoonbeurt ervoor zorgen, dat de natuur er daarna weer fris en gezond uit ziet.

Extra werkdagen ingelast

Zo maakten we op 13 februari voor het eerst kennis met een klein natuurgebied aan de Rijt in Deursen-Dennenburg, dat een omvang heeft van slechts ca. 200 bij 30 meter en hard nodig aan een grote opknappbeurt toe was.

U leest er meer over in het artikel van Henk Smouter op pagina 2.

Maar we werkten de afgelopen drie maanden natuurlijk op nog veel meer projecten op al langer bestaande locaties. Zoals: De Velmer in Maren-Kessel. Mikkeldonk in Oss, de Erfdijk in Herpen en de poelen en wielen in Demen en Dieden. Vanwege de hoeveelheid werk waren er in februari en maart een viertal extra werkochtenden ingelast, die besteed werden aan kleinere klussen. Twee daarvan betroffen ook nieuwe locaties t.w. de Hertogswetering en het Gat van de Dam beide in Oss. (DR)